

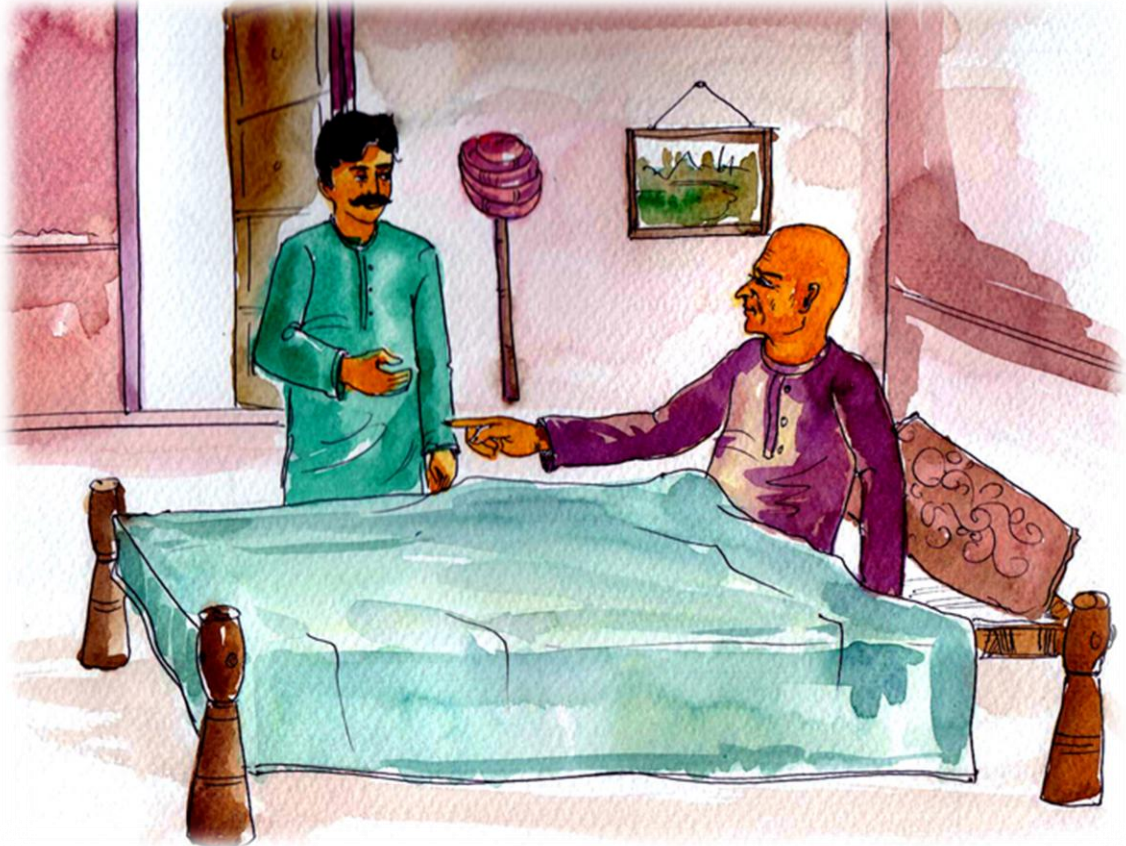
સાચો વારસદાર

એક ગામ હતું. ગામના મુખીને ચાર પુત્રો હતા. ચારેમાં નાના છોકરાને પિતાજી પર વધુ પ્રેમ હતો. મુખી પાસે સારા પૈસા હતા. પણ ચાર છોકરામાંથી કોને મુખી બનાવવો કોને પોતાનું પદ આપવું તે નક્કી કરી શકતો ન હતો. તેને એમ હતું કે મને જે ખૂબ પ્રેમ કરતો હોય તેને મારું બધું ધન આપું.

એકવાર એણે ચારે પુત્રોને બોલાવીને કહ્યું, “તમારામાંથી મને કોણ વધારે ચાહે છે ?” ત્યારે ચારે પુત્રોએ કહ્યું, “દુનિયામાં કોઈપણ ચીજ કરતાં અમને તમે વધુ ગમો છો.”

એકવાર મુખી બીમાર પડ્યા. તેણે વિચાર્યું, “કઈ યુક્તિ યા પરીક્ષા કરું તો ખબર પડે ? તેથી તેણે ચારેય પુત્રોને બોલાવ્યા અને કહ્યું, “મારું ધન મેં ત્રણ જગ્યાએ દાટ્યું છે. જે ત્યાંથી લઈ આવશે તે તેનો માલિક થશે. (૧) સરોવરને કાંઠે (૨) ગામમાં જે ઊંચામાં ઊંચું ઝાડ છે તેની બખોલમાં (૩) ડુંગરના શિખર પર”

ચાર છોકરામાંથી પહેલો હતો તેણે કહ્યું, “બાપા, હું હમણાં જ સરોવરના કાંઠે જાઉં છું, બીજા એ કહ્યું, “ઝાડ ચડવામાં હું પાવરધો છું. ઝાડની બખોલમાં સંતાડેલું ધન લેવા હું જાઉં છું.” એમ કહીને તે પણ ગયો. ત્રીજો તો બાપાને કહેવા પણ ન રહ્યો ને જલદી શિખર ઉપર ચડવા ભાગી ગયો. જે સૌથી નાનો હતો તે ત્યાં જ ઊભો રહ્યો, મુખીએ પૂછ્યું, “કેમ બેટા, તારે નથી જવું ? તને ધન જોઈતું ?” ત્યારે નાના દીકરાએ કહ્યું, “પિતાજી, મને પણ ધન તો ગમે છે પણ અત્યારે તમે બીમાર છો, તમને મારી જરૂર વધારે છે. અત્યારે તો તમે જ મારું સૌથી મોટું ધન છો. તમને છોડીને મારે ક્યાંય નથી જવું. મને કંઈ નથી જોઈતું. એમ કહેતાં કહેતાં

તેની આંખમાં આંસુ આવી ગયાં અને તે પિતાના ચરણમાં માથુ નાખી બેસી ગયો.”

પિતાજી તો પોતાના દીકરાની આવી પિતૃભક્તિ જોઈ ખુશ થયા અને કહ્યું, “બેટા, મારી સામે તો જો, જો હું તને એક ખાનગી વાત કહું. ધન તો અહીં જ છે મારા પલંગમાં જ. મારી પથારી નીચે છે, મેં તો એક નાટક કર્યું હતું અને તમારી પરીક્ષા કરી. તેમાં એક તું જ પાસ થયો. હું કાંઈ ગાંડો છું કે મારું ધન આમ બધી જગ્યાએ

રાખું? તારા ભાઈઓ ભલે ગયા પણ તેઓને કંઈ મળવાનું નથી, તેથી તું જ મારો ખરો વારસદાર પુત્ર છે. હું તને જ બધું ધન આપીશ અને મારા પછી ગાદી પણ તને જ આપીશ.”

છોકરો તો આ સાંભળી જ રહ્યો. તેને લાગ્યું કે આ કોઈ સ્વપ્ન તો નથી ને ! પિતાજી બધું ધન મને આપશે? પણ પછી જ્યારે તેને ખાતરી થઈ ગઈ કે આ સાચુ છે ત્યારે તે ખૂબ આનંદમાં આવી ગયો. પણ તેણે કહ્યું, “પિતાજી, મને બધું ધન નથી જોઈતું. અમે ચાર ભાઈઓ છીએ, માટે તમે ચારેને સરખે ભાગે વહેંચી આપો.”

પિતાજી તો ખુશ ખુશ થઈ ગયા. દીકરાની આવી ઉદારતા જોઈ તેમણે બીજે દિવસે ગામના લોકોને ભેગા કર્યા અને કહ્યું, “આજથી હું મારું મુખીપણું છોડી દઉં છું અને તેના પર આ મારા નાના પુત્રને બેસાડુ છું.” લોકોએ પણ તે માન્ય રાખ્યું. સૌ આનંદમાં આવ્યા. તેમણે પોતાની મિલકતના ચાર ભાગ કર્યા અને દરેકને વહેંચી દીધા. ત્રણેય ભાઈઓના મોં શરમથી નીચા થઈ ગયા. તેમણે પોતાની ભૂલની ક્ષમા માંગી.

નાના છોકરાએ પિતાને પ્રણામ કર્યા અને ગાદી પર બેસી મુખીપણાનું કાર્ય સારી રીતે બજાવ્યું. પૈસાને પણ સારે માર્ગે વાપર્યા. લોકોએ પણ તેના કાર્યની કદર કરી. નાના છોકરાએ લોકોને પોતાના કર્યા. આમ પિતા પાસેથી મળેલા સંસ્કારરૂપી વારસાને સુગંધિત કરી જીવન સુખશાંતિથી વિતાવ્યું.

— સૌજન્ય : ‘વાર્તાથી વિચાર’
સંપાદક : ડૉ. જી. એન. ચૌધરી